

**WYNIKI KONTROLI PRZEPROWADZONYCH PRZEZ
INSPEKCJĘ OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE
REALIZACJI PROGRAMU AZOTANOWEGO**

Anna Dębowiec
*NACZELNIK WYDZIAŁU KONTROLI
KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA
DEPARTAMENT INSPEKCJI
GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA*

KONTROLA STOSOWANIA PROGRAMU DZIAŁAŃ

Inspekcja Ochrony Środowiska sprawdza szczegółowo **stosowanie i przestrzeganie wszystkich wymagań określonych w *Programie działań***, a także przestrzeganie przepisów ustaw odrębnych, np. ustawy o nawozach i nawożeniu, ustawy o odpadach, ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy Prawo wodne ale także wymagań *cross-compliance* – *Porozumienie GIOŚ-ARiMR*.

Liczba podmiotów prowadzących działalność rolniczą, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w której są stosowane lub przechowywane nawozy, wg ewidencji WIOŚ

2017

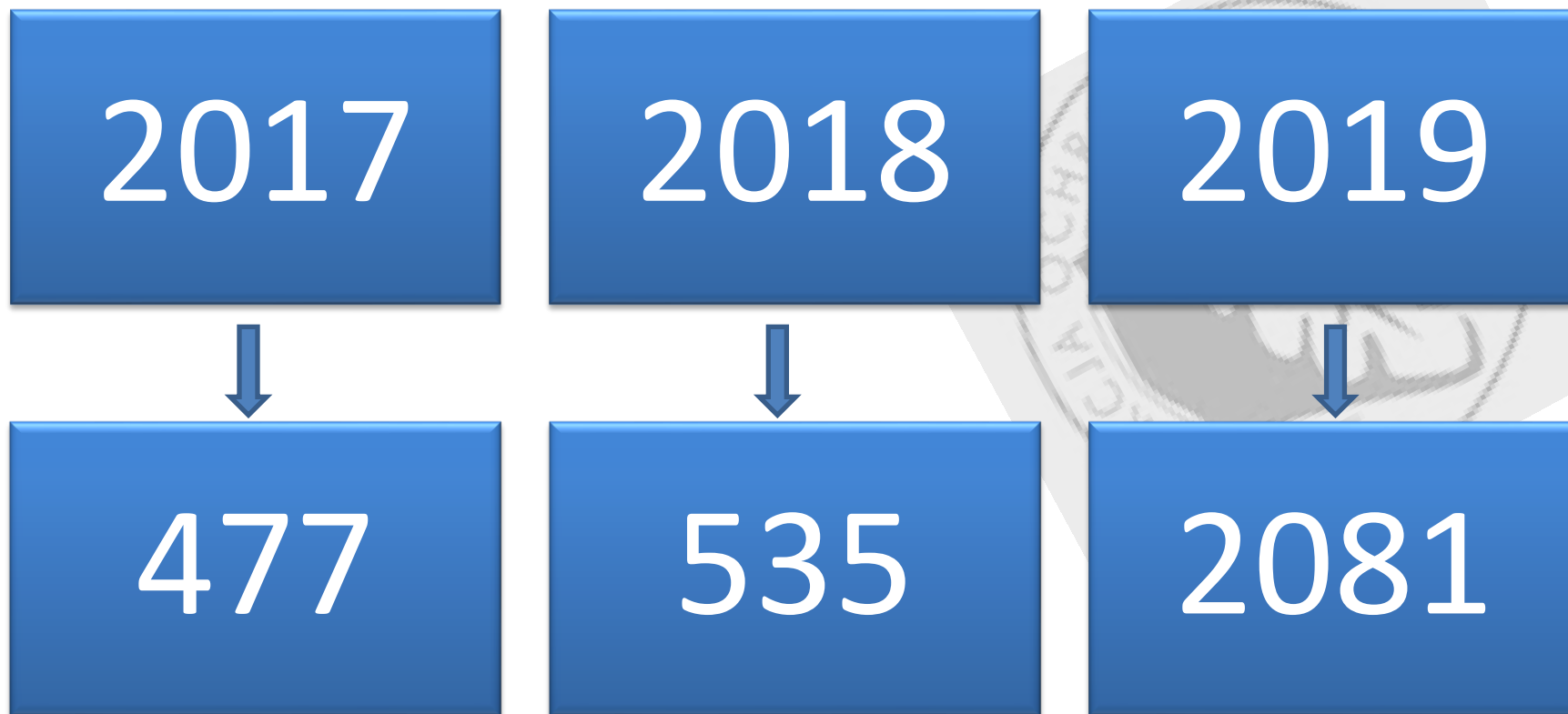
234 958

2018

296 698

Liczba zaplanowanych kontroli podmiotów prowadzących działalność rolniczą, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w której są stosowane lub przechowywane nawozy

Liczba zrealizowanych kontroli podmiotów prowadzących działalność rolniczą, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w której są stosowane lub przechowywane nawozy

2017

708

2018

684

Ogółem w 2017 r. skontrolowano **708** podmiotów. Podczas **300** kontroli, stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska, a wśród nich także nieprawidłowości dotyczące:

rolniczego wykorzystania nawozów na terenie o dużym nachyleniu

nieprzestrzegania terminów stosowania nawozów

rolniczego wykorzystania nawozów na gruntach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą, przykrytych śniegiem

niewystarczającej pojemności i konstrukcji miejsc do przechowywania nawozów naturalnych

wykorzystania nawozów w pobliżu cieków naturalnych zbiorników wodnych, kanałów i rowów

nieprowadzenia dokumentacji zabiegów agrotechnicznych

KATALOG DZIAŁAŃ POKONTROLNYCH IOŚ

Pouczenie

Kara grzywny w drodze mandatu karnego

Zarządzenie pokontrolne

Decyzja wstrzymująca użytkowanie

Decyzja wstrzymująca działalność

Administracyjna kara pieniężna za naruszenie warunków pozwoleń za korzystanie ze środowiska

OPŁATY ZA NIEPRZESTRZEGANIE PROGRAMU DZIAŁAŃ

IOŚ na podstawie wyników kontroli w związku z niespełnieniem *Programu działań*, w zależności od zakresu i stopnia stwierdzonych naruszeń, może w drodze decyzji administracyjnej:

○ Nakazać usunięcie w określonym terminie nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie kontroli

○ Ustalić obowiązek uiszczenia opłaty oraz jej wysokość

Ww. decyzje podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Podmioty prowadzące produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej, oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, ponoszą opłatę za:

○ Stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami Programu działań

○ Przechowywanie odchodów zwierzęcych niezgodnie z przepisami Programu działań

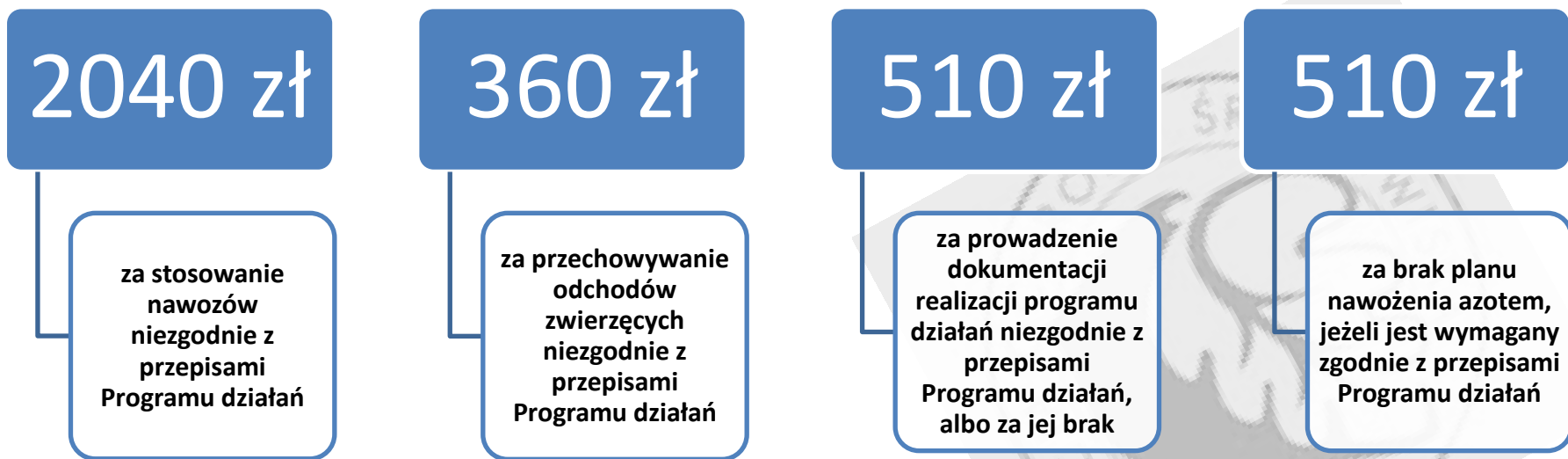
○ Prowadzenie dokumentacji realizacji Programu działań niezgodnie z przepisami Programu działań, albo za jej brak

○ Brak planu nawożenia azotem, jeżeli jest wymagany zgodnie z przepisami Programu działań

STAWKI OPŁAT

Maksymalne stawki opłaty, obowiązującej od dnia 1 stycznia 2019 r.*, wynoszą:

*Na podstawie obwieszczenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 października 2018 r. w sprawie wysokości maksymalnych stawek opłaty za naruszenie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, obowiązującej od dnia 1 stycznia 2019 r. (M.P. z 2018 r. poz. 1011)

W związku ze stwierdzonymi w 2017 r. naruszeniami podjęto następujące działania:

Nałożono **49** mandatów karnych na łączną kwotę **17 700 zł** – średnio 361 zł

Wydano **252** zarządzenia pokontrolne

Skierowano **121** wniosków do innych organów administracji rządowej oraz samorządowej

Wszczęto również postępowania administracyjne w sprawie:

- Wstrzymania użytkowania instalacji do chowu świń o więcej niż 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg z uwagi na brak pozwolenia zintegrowanego - na podstawie ustawy Poś
- Wymierzenia kary administracyjnej za wprowadzenie sprawozdania do bazy E-PRTR po wymaganym terminie - na podstawie ustawy Poś
- Wymierzenia kary za przetwarzanie odpadów bez zezwolenia – na podstawie ustawy o odpadach

Ogółem w 2018 r. skontrolowano **684** podmioty. Podczas **54** kontroli, stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska, a wśród nich także nieprawidłowości w zakresie:

warunków przechowywania nawozów naturalnych płynnych lub stałych oraz postępowania z odciekami

wielkości rocznych dawek nawozów naturalnych oraz sposobów nawożenia

nieopracowania planu nawożenia lub jego przestrzegania

przekroczenia maksymalnych dawek azotu określonych w planie nawożenia azotem

braku dokumentowania realizacji Programu lub niewłaściwy sposobu dokumentowania realizacji Programu

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami w 2018 r. podjęto następujące działania:

Wydano **65** zarządzeń pokontrolnych

Skierowano **19** wniosków do innych organów administracji rządowej oraz samorządowej

Wydano **11** decyzji administracyjnych

- **6** decyzji nakazujących usunięcie w określonym terminie naruszeń stwierdzonych w trakcie kontroli
- **5** decyzji ustalających obowiązek uiszczenia opłaty oraz jej wysokość:
 - 4 za przechowywanie odchodów zwierzęcych niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 Prawa wodnego
 - 1 za brak planu nawożenia azotem, który był wymagany na podstawie art. 106 ust. 4 Prawa wodnego

W uzgodnieniu z Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, zobowiązanym do przekazania Komisji Europejskiej końcowego raportu, o którym mowa w art. 112 ustawy *Prawo wodne*, określony został szablon pn. *Podsumowanie kontroli stosowania Programu działań*, które będzie przekazywane właściwym ministrom w ramach realizacji obowiązku wynikającego z art. 108 ust. 2 ustawy *Prawo wodne*, zawierające:

- ✓ informacje i dane dotyczące kontroli przestrzegania Programu działań na terenie danej JCWP
- ✓ informacje i dane dotyczące kontroli przestrzegania Programu działań na terenie województwa.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI I JEDNOSTKAMI

Stwierdzone naruszenia dotyczące znajomości wymagań i stosowania *Programu działań*, WIOŚ będzie przekazywał do właściwych instytucji, które realizują zadania edukacyjno-szkoleniowo-wspierające, związane z działalnością rolniczą, np:

- 1) Ośrodki Doradztwa Rolniczego – kompetencje szkoleniowo- edukacyjne,
- 2) oddziały ARiMR – płatności ze środków UE.

Art. 182 [Zanieczyszczenie]

§ 1. Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach,
podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 183 [Odpady]

§ 1. Kto wbrew przepisom składa, usuwa, przetwarza, dokonuje odzysku, unieszkodliwia albo transportuje odpady lub substancje w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach,
podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 186 [Urządzenia zabezpieczające]

§ 1. Kto wbrew obowiązkom nie utrzymuje w należyтым stanie lub nie używa urządzeń zabezpieczających wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi przed zanieczyszczeniem lub urządzeń zabezpieczających przed skażeniem promieniotwórczym lub promieniowaniem jonizującym,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 41 [Wprowadzanie do obrotu nawozów nieoznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”] Kto:

- 1) wprowadza do obrotu nawozy nieoznaczone znakiem „NAWÓZ WE” lub środki wspomagające uprawę roślin:
 - a) niespełniające wymagań jakościowych lub
 - b) w których zanieczyszczenia przekraczają dopuszczalne wartości zanieczyszczeń, określone na podstawie art. 10 pkt 5 lub art. 11 pkt 5, lub
 - 2) stosuje nawozy niezgodnie z zasadami i warunkami określonymi w art. 17-20 oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 22, powodując zagrożenie zdrowia ludzi lub zwierząt lub środowiska, lub
 - 3) stosuje nawozy i środki wspomagające uprawę roślin niedopuszczone do obrotu, lub
 - 4) stosuje środki poprawiające właściwości gleby albo stymulatory wzrostu niezgodnie z ich instrukcją stosowania i przechowywania, lub
 - 5) wykonuje czynności polegające na świadczeniu usług w zakresie stosowania nawozów, nie posiadając uprawnień w tym zakresie, określonych w art. 21 ust. 1, lub
 - 6) przewozi lub przechowuje nawozy lub środki wspomagające uprawę roślin w sposób niezgodny z art. 23 lub 24, powodując zagrożenie zdrowia ludzi lub zwierząt lub środowiska, lub
 - 7) wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 7 ust. 3 lub 4, art. 31 ust. 1 pkt 2 lub art. 37 ust. 1, nie wycofał nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin, wprowadzonych do obrotu, lub
 - 8) *(uchylony)*
 - 9) będąc nabywcą nawozu naturalnego nie posiada pozytywnie zaopiniowanego planu nawożenia, lub
 - 10) stosuje nawozy naturalne niezgodnie z pozytywnie zaopiniowanym planem nawożenia, lub
 - 11) *(uchylony)*
- podlega karze grzywny.

Art. 478 [Zmiana kierunku i natężenia odpływu, inne bezprawne działania] Kto:

6) wbrew przepisom art. 77 ust. 1:

a) wprowadza do wód odpady lub ciekłe odchody zwierzęce,

b) spławia do wód śnieg wywożony z terenów zanieczyszczonych, w szczególności z centrów miast, terenów przemysłowych, terenów składowych, baz transportowych, dróg o dużym natężeniu ruchu wraz z parkingami, lub go składowe na terenach położonych między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu wody lub w odległości mniejszej niż 50 m od linii brzegu wody,

c) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią gromadzi ścieki, odchody zwierzęce, środki chemiczne lub inne substancje lub materiały, które mogą zanieczyścić wody, prowadzi odzysk lub unieszkodliwianie odpadów, w tym w szczególności składowe odpady, lub lokalizuje nowe cmentarze,

d) myje pojazdy w wodach powierzchniowych lub nad brzegami tych wód,

e) pobiera z wód powierzchniowych wody bezpośrednio do opryskiwaczy rolniczych lub myje opryskiwacze rolnicze w tych wodach,

f) używa farb produkowanych na bazie związków organiczno-cynowych (TBT) do konserwacji technicznych konstrukcji podwodnych,

g) porusza się pojazdami w wodach powierzchniowych lub po gruntach pokrytych wodami,

- podlega karze grzywny.

Art. 154 [Niszczenie substancji; śmiecenie]

§ 1. Kto na nienależącym do niego gruncie leśnym lub rolnym:

- 1) wydobywa piasek, margiel, żwir, glinę lub torf,
- 2) niszczy lub uszkadza urządzenia służące do utrzymania zwierząt lub ptaków,
- 3) *(uchylony)*
- 4) kopie dół lub rów,

podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wyrzuca na nienależący do niego grunt polny kamienie, śmieci, padlinę lub inne nieczystości.

NOWE UPRAWNIENIA IOŚ

IOŚ może podjąć czynności polegające na:

obserwowaniu i rejestrowaniu przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezzałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom

gromadzeniu i zabezpieczaniu dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia

żądaniu pisemnych lub ustnych informacji oraz przesłuchiwaniu osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego przy jednoczesnym pouczeniu ich o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o której mowa w Kodeksie karnym

ustalaniu tożsamości osób oraz żądaniu okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia grzywny w drodze mandatu karnego lub sporządzeniu wniosku o ukaranie

nakładaniu grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia

dokonywaniu oględzin pomieszczeń i innych miejsc

zatrzymywaniu lub przeszukiwaniu pojazdów przewożących towary oraz kontroli dokumentów związanych z przewozem towaru, jeżeli zachodzi podejrzenie przewożenia odpadów

udzielaniu pouczeń, zwracaniu uwagi, ostrzeganiu lub stosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego

**WYNIKI KONTROLI PRZEPROWADZONYCH PRZEZ
INSPEKCJĘ OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE
REALIZACJI PROGRAMU AZOTANOWEGO**

Anna Dębowiec
*NACZELNIK WYDZIAŁU KONTROLI
KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA
DEPARTAMENT INSPEKCJI
GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA*